ΠΑΤΡΙΝΟΙ ΟΡΙΖΟΝΤΕΣ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ / ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2019 - ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 153

Η ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΝΔΡΕΑ

Διάκονος
Γεώργιος Τασιάς

Ο Άγιος Ανδρέας, ή Ανδρέας Απόστολος του Ιησού Χριστού και της Εκκλησίας του, ήταν αδελφός του Αγίου Πέτρου. Καλείται δε και **Πρωτόκλητος**. Σύμφωνα με την παράδοση, όπως έχει διαμορφωθεί από την Ανατολική Εκκλησία, αποστολικός διάδοχός του είναι ο **Οικουμενικός Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως** (Νέας Ρώμης).

Ο Απόστολος Ανδρέας γεννήθηκε μεταξύ του 5 και του 10 μ.Χ. στην Βηθσαϊδά της Γαλιλαίας. Η *Καινή Διαθήκη* αναφέρει ότι ήταν αδελφός του **Σίμωνος Πέτρου** (Λκ. 6, 14). Το όνομά του είναι ελληνικό κι αυτό δηλώνει μια πολιτισμική ελευθερία για την εβραϊκή οικογένειά του. Στην **Γαλιλαία** η ελληνική γλώσσα και ο πολιτισμός των Ελλήνων ήταν παρόντες εκείνη την εποχή.

Το πρώτο τη τάξει παράσημο της Ρωσίας, του τάγματος του Αγίου Ανδρέα

Στο επάγγελμά του, όπως και του αδελφού του, ήταν **ψαράς**. Ενδεικτική και η φράση της κλήσης τους από τον Ιησού: να γίνουν *αλιείς ανθρώπων* (Μτ. 4, 18-22 και Μκ. 1, 16-20). Στα Ευαγγέλια ο Ανδρέας αναφέρεται σε ορισμένες σημαντικές στιγμές, σαν ένας μαθητής στενά προσκολλημένος στον Ιησού.

Ο **Ευσέβιος** καταγράφει τον **Ωριγένη** να λέει ότι ο Ανδρέας κήρυξε στη Σκυθία. Το *Χρονικό του Νέστορος* προσθέτει ότι κήρυξε κατά μήκος της Μαύρης Θάλασσας, στον ποταμό Δνείπερο, στο Κίεβο κι από εκεί στο Νόβγκοροντ. Έτσι έγινε προστάτης της **Ουκρανίας**, της **Ρουμανίας** και της **Ρωσίας**. Σύμφωνα με την παράδοση, ίδρυσε την **επισκοπική έδρα του Βυζαντίου** το 38 μ.Χ. Αυτή η έδρα εξελίχθηκε σε Πατριαρχείο, αυτό της Κωνσταντινουπόλεως (Νέας Ρώμης).

Μαρτύρησε με **σταυρικό θάνατο** στην πόλη της Πάτρας. Η παράδοση αναφέρει τη σταύρωσή του όχι σε έναν σταυρό όπως τον γνωρίζουμε (λατινικό) αλλά σε σταυρό με τις ακτίνες του χιαστί, *crux decussata*, γνωστό σήμερα ως σταυρό του Αγίου Ανδρέα. Ήταν δική του επιθυμία, καθώς θεώρησε ότι ήταν ανάξιος να σταυρωθεί σε σταυρό όμοιας διάταξης με αυτόν στον οποίο σταυρώθηκε ο Ιησούς Χριστός. Οι χριστιανοί της Αχαΐας θρήνησαν βαθιά τον θάνατο του. Ο πόνος τους έγινε ακόμη πιο μεγάλος, όταν ο **ανθύπατος Αιγεάτης** αρνήθηκε να τους παραδώσει το άγιο λείψανο του, για να το θάψουν. Ο Θεός όμως οικονόμησε αλλιώς τα πράγματα: την ίδια μέρα που πέθανε ο Άγιος, ο Αιγεάτης τρελάθηκε κι αυτοκτόνησε. Οι χριστιανοί

ΠΟΛΙΟΥΧΟΥ ΤΗΣ ΠΑΤΡΑΣ ΣΕ ΟΛΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Σημαία του Ρωσικού Ναυτικού

τότε, με επικεφαλής τον επίσκοπο τους τον **Στρατοκλή**, πρώτο επίσκοπο των Πατρών, παρέλαβαν το σεπτό λείψανο και το έθαψαν με μεγάλες τιμές.

Αργότερα, όταν στον θρόνο του Βυζαντίου ανέβηκε ο **Κωνστάντιος**, ο γιος του Μεγάλου Κωνσταντίνου, μέρος του ιερού λειψάνου μεταφέρθηκε από την πόλη των Πατρών στην Κωνσταντινούπολη και κατατέθηκε στον **ναό των Αγίων Αποστόλων** *«ένδον της αγίας τραπέζης»*. Η **αγία κάρα** του Πρωτοκλήτου, ωστόσο, φαίνεται πως απέμεινε στην Πάτρα.

Όταν όμως οι **Τούρκοι** επρόκειτο να καταλάβουν την πόλη το 1460, ο **Θωμάς Παλαιολόγος**, αδελφός του τελευταίου αυτοκράτορα Κωνσταντίνου του Παλαιολόγου και τελευταίος Δεσπότης του Μοριά, πήρε το πολύτιμο κειμήλιο και το μετέφερε στην **Ιταλία**. Εκεί, αφού το παρέλαβε ο **Πάπας Πίος Β΄**, το πολύτιμο κειμήλιο εναποτέθηκε στον ναό του **Αγίου Πέτρου της Ρώμης.**

Τον Νοέμβριο του 1847 ένας Ρώσος Πρίγκηπας, ο **Ανδρέας Μουράβιεφ**, δώρισε στην πόλη της Πάτρας ένα τεμάχιο δακτύλου του χεριού του Αγίου. Ο Μουράβιεφ είχε λάβει το παραπάνω ιερό λείψανο από τον **Καλλίνικο**, πρώην Επίσκοπο Μοσχονησίων, ο οποίος μόναζε τότε στο Άγιον Όρος.

Στην πόλη της Πάτρας επανακομίσθηκαν και φυλάσσονται από την **26η Σεπτεμβρίου 1964** η τίμια κάρα του Αγίου και από την **19η Ιανουαρίου 1980** λείψανα του σταυρού του μαρτυρίου του. Η αγία κάρα του Πρωτοκλήτου, ύστερα από ενέργειες της Αρχιεπισκοπής Κύπρου, μεταφέρθηκε και στην Κύπρο το 1967 κι εξετέθη για λίγες μέρες σε ευλαβικό προσκύνημα.

Λείψανα του Αποστόλου Ανδρέα φυλάσσονται σήμερα στην Βασιλική του Αγίου Ανδρέα στην Πάτρα, στον Καθεδρικό Ναό της Αμάλφης και της Σαρζάνας της Ιταλίας, στον Καθεδρικό Ναό του

Το παράσημο του Βασιλικού Συντάγματος των Highland, Καναδάς

Εδιμβούργου στην Σκωτία και στους Ναούς του Αγίου Ανδρέα και Αλβέρτου στην Βαρσοβία.

Παραδόσεις και θρύλοι άλλων χωρών

Η εκκλησιαστική παράδοση στη **Γεωργία** κατατάσσει τον Άγιο Ανδρέα ως τον πρώτο κήρυκα του Χριστιανισμού στην περιοχή κι άρα ως τον ιδρυτή της Εκκλησίας στην Γεωργία. Η Εκκλησία της Γεωργίας σημειώνει δύο ημέρες εορτών προς τιμή του Αγίου Ανδρέα, στις 12 Μαΐου και στις 13 Δεκεμβρίου.

Η παράδοση στην **Κύπρο** αναφέρει ότι ο Απόστολος Ανδρέας επέβαινε σε ένα πλοίο το οποίο προσάραξε εκεί. Τις μέρες εκείνες της νηνεμίας τούς έλειψε και το νερό. Ένα πρωί, που ο πλοίαρχος βγήκε στο νησί κι έψαχνε να βρει νερό, πήρε μαζί του και τον Απόστολο. Δυστυχώς δεν έβρισκε πουθενά νερό. Κάποια στιγμή, ο Άγιος γονάτισε μπροστά σ' έναν κατάξερο βράχο και προσευχήθηκε να στείλει ο Θεός νερό. Ποθούσε το θαύμα, για να πιστέψουν όσοι ήταν εκεί στον Χριστό. Ύστερα σηκώθηκε, σφράγισε με το σημείο του σταυρού τον βράχο, τον χτύπησε με τη ράβδο του και το θαύμα έγινε. Από τη ρίζα του βράχου βγήκε αμέσως άφθονο νερό, που τρέχει μέχρι σήμερα, μέσα σ' ένα λάκκο μιας παλαιάς εκκλησίας κι απ' εκεί προχωρεί και βγαίνει από μια βρύση κοντά στη θάλασσα. Είναι το γνωστό αγίασμα: το ευλογημένο νερό, που τόσους ξεδίψασε, μα και τόσους άλλους που το πήραν με πίστη, μυριάδες ολόκληρες, δρόσισε και παρηγόρησε. Και πρώτα-πρώτα το τυφλό παιδί του καπετάνιου. Σε εκείνη την περιοχή, που βρίσκεται πλέον στην κατεχόμενη Καρπασία, κτίσθηκε το **μοναστήρι του Αποστόλου Ανδρέα**, κάποτε γνωστό και ως η Λούρδη της Κύπρου.

Η Μονή του Αγίου Ανδρέα στην Καρπασία της Κύπρου

Στη **Μάλτα** η πρώτη αναφορά, το 1497, έχει να κάνει με το παρεκκλήσιο στην **πόλη Λούκα**, αφιερωμένο στον Άγιο Ανδρέα. Το ναΰδριο έχει τρία αλτάρια, το

Η σημαία της Σκωτίας

ένα αφιερωμένο στον Άγιο Ανδρέα. Η κοινότητα της πόλης αποτελούνταν κυρίως από ψαράδες, ίσως για αυτό να επέλεξαν ως προστάτη τους τον Πρωτόκλητο. Το ξυλόγλυπτο άγαλμα του Αγίου, που υπάρχει εκεί, φιλοτεχνήθηκε από τον Τζιουζέπε Σκολάρο το 1779.

Στη **Ρουμανία** ο θρύλος αναφέρει ότι η περιοχή εκχριστιανίστηκε από τον Άγιο Ανδρέα κατά τον πρώτο αιώνα μετά τον Χριστό. Ο θρύλος βασίζεται σε αναφορές του τρίτου αιώνα από τον **Ιππόλυτο**, ο οποίος αναφέρει το ταξίδι του αποστόλου στην Σκυθία, αλλά και από τον Ευσέβιο. Σύμφωνα με αυτόν, ο Απόστολος, κατά την άφιξή του στην **Ντοβρούια**, έπεσε σε βαριά κακοκαιρία και βρήκε καταφύγιο σε μια σπηλιά. Στην σπηλιά χτύπησε με την ράβδο του το έδαφος και δημιουργήθηκε μια πηγή στην οποία βάπτιζε και θεράπευε τους ντόπιους. Στην Ρουμανία υπάρχουν **τοπωνύμια** και **κάλαντα** που σχετίζονται με τον Άγιο Ανδρέα. Το σπήλαιο στο οποίο κήρυττε ο απόστολος ονομάζεται **Σπήλαιο του Αγίου Ανδρέα**. Από το 1943 υπάρχει εκεί μοναστήρι.

Στη **Σκωτία** διάφορες παραδόσεις αναφέρουν ότι λείψανα του Αγίου Ανδρέα μεταφέρθηκαν δια θείων οδηγιών από την Κωνσταντινούπολη στο σημείο όπου βρίσκεται σήμερα η **πόλη του Αγίου Ανδρέα.** Δύο είναι τα αρχαιότερα **χειρόγραφα** που υπάρχουν και κάνουν αναφορά στο γεγονός. Το ένα βρίσκεται στην Εθνική Βιβλιοθήκη των Παρισίων και το άλλο στην Βρετανική Βιβλιοθήκη στο Λονδίνο. Αυτά λοιπόν αναφέρουν ότι κάποιος Έλληνας μοναχός, ο **Ρήγουλος** *(Regulus)*, έφερε τα οστά του αγίου Ανδρέα το 357 στη Σκωτία. Άλλη παράδοση αναφέρει ότι τα λείψανα έφτασαν στη **περιοχή των Πικτών** από τον **Άγιο Άκκα** επίσκοπο του Χεξαμ *(Acca of Hexham)* το 732, ο οποίος και ίδρυσε επισκοπή στην περιοχή του Αγίου Ανδρέα. Η ιστοριογραφία του 16ου αιώνα αναφέρει ότι ο **Όνγκους Β΄** το 832 τέθηκε επικεφαλής ενός στρατού Πικτών και Σκώτων εναντίων των Ανγκλίων *(Angli, γερμανικό φύλο)* κοντά στην Ανατολική Λοθιανία *(East Lothian)*. Ο στρατός των αντιπάλων ήταν κατά πολύ υπεράριθμος. Ο Όνγκους προσευχήθηκε και υποσχέθηκε ότι αν νικούσε θα ανακήρυττε τον Άγιο Ανδρέα ως προστάτη της Σκωτίας. Το πρωί στο πεδίο της μάχης εμφανίστηκαν λευκά σύννεφα στον ουρανό που σχημάτιζαν ένα Χ. Αυτό το φαινόμενο, που παρουσιάστηκε ως σταυρός του αγίου Ανδρέα, το εξέλαβαν ως θεία επέμβαση. Νίκησαν στη μάχη

Ο αστέρας και το διάδημα του ευγενέστερου και αρχαιότερου τάγματος της Σκωτίας, του Τάγματος της Ακάνθου

Το οικόσημο του Χουάν Κάρλος της Ισπανίας με τον Σταυρό των Βουρβόνων (του Αγ. Ανδρέα) στο υπόβαθρο

και ο βασιλιάς κράτησε την υπόσχεσή του ανακηρύσσοντας τον Άγιο Ανδρέα προστάτη της Σκωτίας, υιοθέτησε δε ως σημαία της Σκωτίας τον λευκό χιαστί σταυρό. Το 1320 στην **Διακήρυξη του Άρμπρωθ** *(Declaration of Arbroath)*, η οποία εστάλη στον Πάπα, αναφέρεται η εκχριστιάνιση των Σκώτων από τον Ανδρέα τον Πρωτόκλητο. Ο ναός των Σκώτων στην Ρώμη είναι αφιερωμένος στον Άγιο Ανδρέα *(Sant'Andrea degli Scozzesi)*. Οι κάτοικοι της Σκωτίας και της Βόρειας Αγγλίας σχημάτιζαν στις καμινάδες των οικιών τους σταυρούς του Αγίου Ανδρέα, για να εμποδίζουν τις μάγισσες να εισέρχονται στα σπίτια τους και να τις συλλαμβάνουν.

Στην **Ισπανία** ο οίκος των Βουρβόνων κάνει χρήση μιας παραλλαγής του σταυρού του Αγίου Ανδρέα. Ο ίδιος σταυρός ήταν σε χρήση από το δουκάτο της Βουργουνδίας. Όταν το δουκάτο προσαρτήθηκε στην Ισπανία, **ο βασιλικός οίκος της Ισπανίας** το οικειοποιήθηκε. Ο σταυρός των Βουρβόνων χρησιμοποιήθηκε στη σημαία του ναυτικού και του στρατού της ξηράς ώς το 1843. Σήμερα είναι σε χρήση στο οικόσημο του βασιλιά της Ισπανίας. Στην Ισπανία ο Άγιος Ανδρέας είναι προστάτης πολλών περιοχών: San Andrés (Santa Cruz de Tenerife), San Andrés y Sauces (La Palma), Navalmoral de la Mata (Cáceres), Éibar (Guipúzcoa), Baeza (Jaén), Pobladura de Pelayo García and Pobladura de Yuso (León), Berlangas de Roa (Burgos), Ligüerzana (Palencia), Castillo de Bayuela (Toledo), Almoradí (Alicante), Estella (Navarra), San Andrés de Palomar (Barcelona), Adamuz (Córdoba) και San Andrés in Cameros (La Rioja).

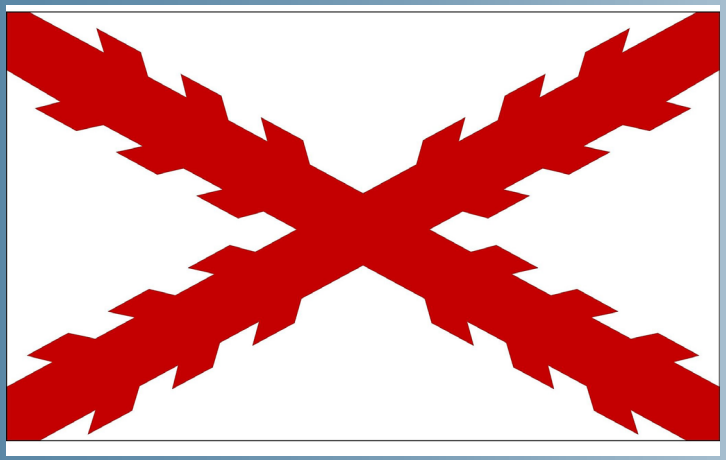

Ο σταυρός των Βουρβόνων

Σημαία του κογκρέσου της Πολωνίας (1815)

Η ΦΑΤΝΗ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΝΔΡΕΑ ΠΑΤΡΩΝ

Η φετινή φάτνη του Ναού μας απεικονίζει τη διάδοση του χριστιανικού μηνύματος μέσα στον χρόνο. Ο Ιησούς γεννιέται, φυσικά, στη Βηθλεέμ• οι Απόστολοι και μαθητές του, όμως, καθώς και οι διάδοχοί τους, μεταφέρουν το μήνυμα της ενανθρώπισης σε όλα τα μήκη και τα πλάτη της γης. Από τους Αγίους Τόπους ξεκινάει η **γέφυρα του χρόνου**, η οποία συμβολίζει το πέρασμα 2.000 ετών και φθάνει μέχρι τη σύγχρονη Πάτρα (βλ. εξώφυλλο). Η γέφυρα είναι κατασκευασμένη με χαρακτηριστικά υλικά της εποχής του Ιησού και μεταγενέστερων εποχών, για να καταλήξει στην εντυπωσιακή (της εποχής μας) γέφυρα Ρίου–Αντιρρίου.

Πάνω στη **γέφυρα του χρόνου** διακρίνουμε τους κορυφαίους **Αποστόλους Πέτρο και Παύλο,** καθώς και τους υπόλοιπους **μαθητές του Ιησού**, οι οποίοι ξεκινούν για να ευαγγελίσουν όλο τον κόσμο. Για τον ίδιο λόγο καταφθάνει με πλοιάριο στην Πάτρα ο ψαράς **Άγιος Ανδρέας**, για να γίνει «ψαράς ανθρώπων». Στη σύγχρονη απεικόνιση της πόλης, οι κάτοικοί της καταφθάνουν να τον υποδεχθούν, ν' αφήσουν δηλαδή το χριστουγεννιάτικο μήνυμα να πλημμυρίσει την καρδιά τους.

Ας δούμε όμως μια τεχνική περιγραφή των

νέων στοιχείων της φετινής φάτνης, από τον κ. **Ιωσήφ Δεμαρτίνο** *(Ηλεκτρολόγο–Ηλεκτρονικό, Συνταξιούχο Τμήματος Πληροφορικής Γενικού Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου Πατρών)*, ο οποίος και επιμελήθηκε την υλοποίησή τους.

Φάτνη της Γέννησης (Βηθλεέμ)

Για τη φάτνη της Γέννησης επιλέχθηκε ο στάβλος ενός κτιρίου της αστικής περιοχής της Βηθλεέμ. Η όλη κατασκευή έγινε με εξηλασμένη πολυστερίνη XPS, η επεξεργασία με τη μέθοδο της πυρογραφίας και της ελεγχόμενης χημικής διάβρωσης και με προσεκτικό χρωματισμό της πέτρας και του ξύλου για ρεαλιστικό αποτέλεσμα.

Εκμεταλλευόμενοι τη νέα τεχνολογία και χρησιμοποιώντας πέντε μικροϋπολογιστές, μικροελεγκτές για την ακρίβεια, δημιουργήθηκαν εφέ φωτισμού και ήχων.

Το πρώτο εφέ μιμείται, σε κυκλικό χρόνο 3 λεπτών, το φωτισμό με χρώμα που παίρνει ο ουρανός καθ' όλο το 24ωρο (νύχτα/ημέρα), συγχρονίζοντας παράλληλα και τους ανάλογους ήχους, καθώς και κάποιο ακραίο καιρικό φαινόμενο (αστραπή και βροντή).

Το δεύτερο εφέ μιμείται τη φωτιά. Αισθητήρια εντοπίζουν την παρουσία του επισκέπτη και η μικρή εστία φωτιάς που βρίσκεται στη φάτνη αναζωπυρώνεται με την δημιουργία ακόμα και καπνού, δίνοντας μια αρκετά ρεαλιστική και εντυπωσιακή εικόνα.

Τέλος, στη βάση του κτηρίου τοποθετήθηκαν τρεις κρουνοί, οι οποίοι αναβλύζουν συνεχώς νερό.

Γέφυρα: συμβολισμός της ροής του χρόνου (βλ. οπισθόφυλλο)

Κατασκευάστηκε φαινομενικά μία «ενιαία γέφυρα», που σκοπό έχει να ενώσει χρονικά την εποχή της Γέννησης με τη σημερινή και ειδικότερα με την πόλη μας. Για να γίνει αυτό χρησιμοποιήθηκαν τέσσερις διαφορετικές γέφυρες, οι οποίες, όπως θα περιγράψουμε παρακάτω, δεν είναι τυχαίες.

1) Ρωμαϊκή γέφυρα της Alcántara

Η ρωμαϊκή γέφυρα στην ισπανική πόλη Alcántara χτίστηκε μεταξύ 104 και 106 μ.Χ. Ξεχωρίζει για τη μεγαλοπρέπεια και τη δύναμή της, που εξακολουθεί να διατηρεί ακόμα και σήμερα, σχεδόν άθικτη, παρά το γεγονός ότι είναι σχεδόν 2000 ετών. Είναι μια όμορφη κατασκευή, μεταξύ τέχνης και μηχανικής.

Αυτό το μεγάλο μνημείο κατέχει εξέχουσα θέση ανάμεσα σε όλα τα έργα μηχανικής της Αρχαίας Ρώμης και θεωρείται αριστούργημα, αφού χρησιμοποιήθηκαν προηγμένες τεχνικές μηχανικής για την ανέγερση των έξι στρογγυλευμένων τόξων που υποστηρίζονται από πέντε πυλώνες. Στην αρχή της γέφυρας βρίσκεται ένα ψηλό αριστοκρατικό τόξο μήκους 14 μέτρων. Το τόξο αυτό είναι γνωστό ως θριαμβική αψίδα, ενώ πληροφορίες για το έργο βρίσκονται σε πλάκες, που περιγράφουν την αφιέρωση της γέφυρας στον αυτοκράτορα.

Για την κατασκευή της μακέτας έχει επιλεχθεί η θριαμβική αψίδα και μόνο δύο από τα έξι τόξα της, διαφοροποιημένα κάπως, ώστε να θυμίζουν το ρωμαϊκό υδραγωγείο της μικρής περιμετρικής οδού της πόλης μας. Και σε αυτή την κατασκευή χρησιμοποιήθηκε εξηλασμένη πολυστερίνη XPS.

2) Η «Μαθηματική Γέφυρα»

Η «Μαθηματική Γέφυρα» είναι το δημοφιλές όνομα μιας ξύλινης πε-

ζογέφυρας στα νοτιοδυτικά του κεντρικού Κέιμπριτζ, στην Αγγλία, η οποία συνδέει τις δύο όχθες του ποταμού Καμ και τα δύο τμήματα του Κουίνς Κόλετζ. Ονομάστηκε έτσι από το γεγονός ότι είναι κατασκευασμένη με εντελώς ευθεία ξυλεία, αν και έχει σχήμα καμάρας. Ο τοπικός θρύλος αναφέρει ότι το σχέδιο έκανε ο Ισαάκ Νεύτων, και συναρμολογήθηκε χωρίς βίδες, μπουλόνια ή καρφιά, ως υποδειγματικό παράδειγμα φυσικής. Η κατασκευή της μακέτας έγινε από ξύλο και εξηλασμένη πολυστερίνη XPS για τη ρεαλιστική απεικόνιση της πέτρας.

3) Σιδερένια γέφυρα (The Iron Bridge)

Φωλιασμένο σ' ένα εντυπωσιακό δασώδες φαράγγι, διασχίζοντας τον ποταμό Severn, βρίσκεται ένα εντυπωσιακό μνημείο της βρετανικής βιομηχανίας, η πρώτη σιδερένια γέφυρα στον κόσμο. Η κατασκευή της ολοκληρώθηκε το 1779. Το 1986 ανακηρύχθηκε από την UNESCO μνημείο παγκόσμιας κληρονομιάς και παραμένει ένα χαρακτηριστικό σύμβολο του βιομηχανικού παρελθόντος της Βρετανίας.

Η κατασκευή της μακέτας, που σημειωτέον ήταν αρκετά χρονοβόρα, έγινε από μέταλλο (χάλκινο σύρμα) με επιχρωματισμό μεταλλικού χρώματος για την επίτευξη του ρεαλισμού του χυτοσιδήρου.

4) Γέφυρα Ρίου–Αντίρριου

Η γέφυρα Ρίου–Αντιρρίου, που βρίσκεται στις παρυφές της πόλης μας, από τεχνικής πλευράς αντιπροσωπεύει ό,τι πιο σύγχρονο υπάρχει και συμβολίζει την μετάβαση στην σύγχρονη εποχή.

Οι τρεις από τις τέσσερις γέφυρες είναι τοποθετημένες σε ανακλώμενη επιφάνια, δίνοντας την ψευδαίσθηση ύπαρξης νερού κάτω από αυτές. Επάνω σε αυτές πορεύονται οι έντεκα Απόστολοι, ενώ ο δωδέκατος (Άγιος Ανδρέας) φθάνει με βαρκούλα στην πόλη μας, ακριβώς όπως έφθασε πριν από 20 αιώνες.

Τέλος, προστέθηκε η κατασκευή της μακέτας ενός εκ των δύο εντυπωσιακών σιντριβανιών της πλατείας Γεωργίου.

Η ομάδα κατασκευής της φάτνης μαζί με τον εφημέριο: Υβέτ Βάγιε Κωνσταντοπούλου, Ιωσήφ Δεμαρτίνος, Κωνσταντίνα Μιζικύρη, Ιωσήφ Απατάγγελος, Λάκης Κρότσης.

ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ ΤΩΝ ΠΑΤΡΩΝ ΚΑΙ Η ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΣΤΟΝ ΧΡΟΝΟ

κείμενο-φωτογραφίες:
Μιλτιάδης (Μέλτης) Τσαπόγας

ΜΕΡΟΣ Β'

Στα 1276, όταν ο **Γουλιέλμος Β' ντ' Αλλεμάν,** ο εγγονός του τολμηρού πρώτου βαρώνου των Πατρών Γουλιέλμου Α', έλαβε την απόφαση - άγνωστο μάς είναι ακριβώς το γιατί - να υποθηκεύσει την προγονική του την περιουσία στον Μοριά, δηλαδή την Πάτρα, στον επί των ετών εκείνων αρχιεπίσκοπο των Καθολικών της πόλης, και κατόπιν να ειπεί αντίο στη θαυμαστή και πολυπόλεμη «Nova Francia», δηλαδή εις τον φραγκικό Μοριά, πεθυμώντας πιθανόν να ολοκληρώσει του βίου του τον κύκλον εις τον τόπον της καταγωγής του.

Από τα **1316** ώς και τα **1337**, αρχιεπίσκοπος, και κατά συνέπεια πρώτος στην τάξη των αρχόντων της πολιτείας των Πατρών, θα διατελέσει ο φημισμένος φραγκισκανός ιερωμένος **Γουλιέλμος Φραγκιπάνης.** Ούτος, στα 1325, είχε συνδράμει με στρατό υπέρ του πρίγκιπα του φραγκικού τμήματος του Μορέως **Ιωάννη της Γραβίνα**ς, σε μάχη του ενάντια στα αναγεννώμενα βυζαντινά στρατεύματα του Δεσποτάτου του Μυστρός. Επί των ημερών του, ο Φραγκιπάνης κατάφερε να εξελιχθεί για μερικά έτη σε βάιλος του πριγκιπάτου, καθιστώντας με τούτο τον τρόπο τη βαρωνία των Πατρών ανεξάρτητη.

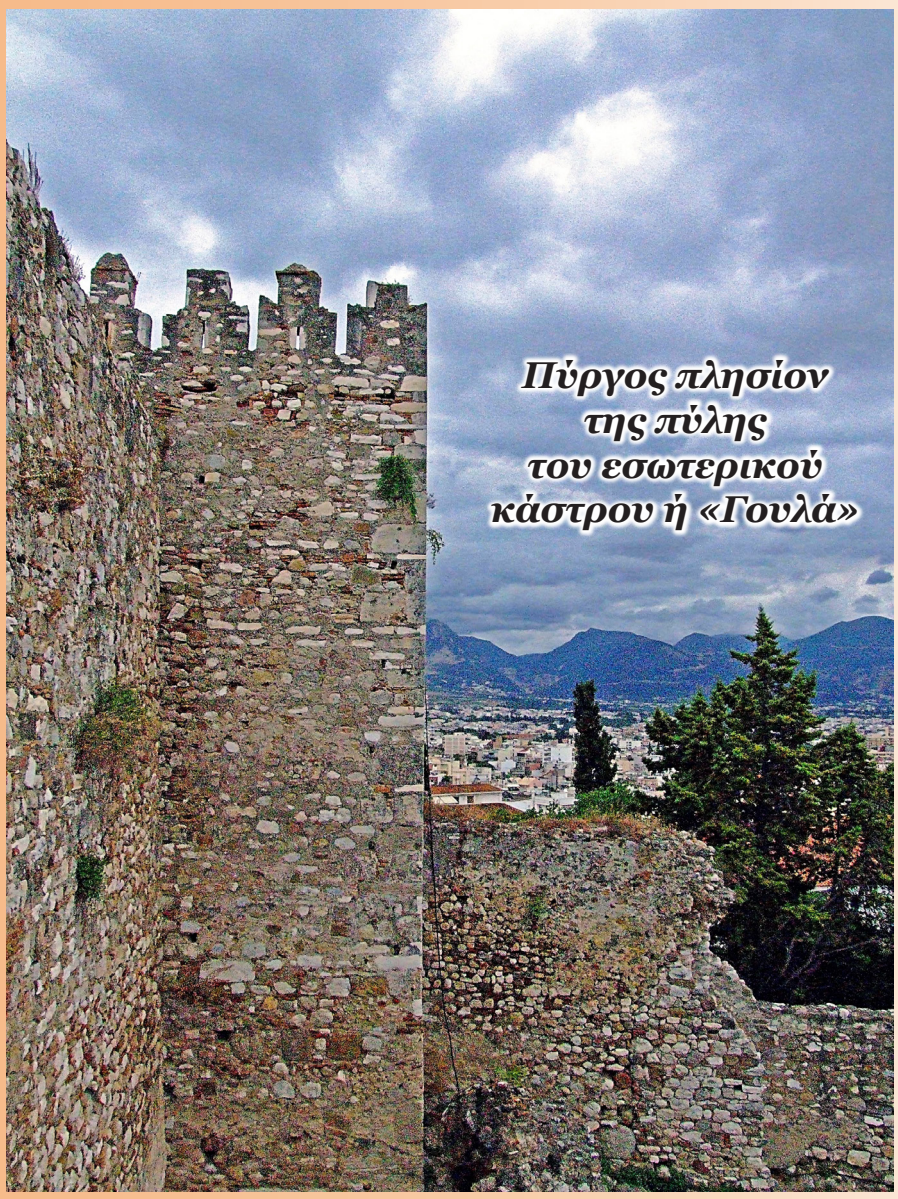

Πύργος πλησίον της πύλης του εσωτερικού κάστρου ή «Γουλά»

Στα **1366**, το καστέλο των Πατρών πολιορκείται στενώς από πλήθη μισθοφόρων πολεμιστών, που εκτελούσαν τις εντολές της διεκδικούσας την κληρονομιά του πριγκιπάτου **Μαρίας των Βουρβόνων** και του ηγεμόνα της Γαλιλαίας Ούγου ντε Λουζινιάν. Η φρουρά

Λεπτομέρεια από το εσωτερικό του «Γουλά»

των καστρινών, μ' αρχηγό της τον Βενέτη **Κάρλο Τζένο** [Carlo Zeno], θ' αμυνθεί σθεναρά με αποτέλεσμα η πολιορκία να λυθεί.

Στα **1408**, η πολιτεία της Πάτρας περνά στα χέρια της «αυτοκράτειρας των θαλασσών» **Βενετιάς**, η οποία με το κάθισμά της στο καστέλο θα προχωρήσει σε επισκευή του. Από τότε, έως και τα 1420 περίπου, η πολιτεία θα πηγαινοέρχεται μια στα χέρια του λατινικού κλήρου και μια σε κείνα των Βενέτηδων, ωσότου να σιμώσει η ώρα της ελεύσεως του βυζαντιακού στρατού υπό τον **Κωνσταντίνο Δραγάση Παλαιολόγο**, όστις θα κατακυριεύσει πρώτα την ατείχιστη πολιτεία (1429) κι ύστερα το καστέλο της (1430).

Από τον βυζαντινό αξιωματούχο και χρονικογράφο **Γεώργιο Σφραντζή**, λαμβάνομε την πληροφορία ότι, τον καιρό εκείνο, ο **«Γουλάς»**, δηλαδή το εξαπύργωτο, εσωτερικό, σταυροφορικό κάστρο της ακροπόλεως των Πατρών, αποτέλεσε οχυρό σπουδαιότατο για τη στερνή των καστρινών άμυνα. Κι ακόμη, ο ίδιος αυτός λόγιος μάς περιγράφει ότι μέσα 'κει (εις τον «Γουλά») είχε την έδρα του ο διοικητής της πόλης και πως υπό την γην υπήρχαν ζοφερά μπουντρούμια.

Λίγα χρόνια πριν την εκπόρθηση της Βασιλεύουσας, στα **1446**, ο σουλτάνος **Μουράτ ο Β'** θα πλησιάσει με τ' ανεμέτρηγα τουρκικά του στίφη (όπου μέσα σ' αυτά κι ένα ισχυρό σώμα γενιτσάρων) έξω απ' τα τείχη του κάστρου των Πατρών, όπου και θα δώσει το παράγγελμα της πολιορκίας. Βρισκόμενοι επάνω στις επάλξεις του «Γουλά», οι πολιορκούμενοι πετούν μέσα στις καταχύστρες πίσσες, ρυτίνες και λάδια ζεματιστά που σκορπάν τον όλεθρο. Μέσα στα νυχτοήμερα που ακολουθούν, οι γενίτσαροι του Μουράτ θα μηχανευτούν για να εκπορθήσουν το καστέλο το σκάψιμο των τειχιών. Μα οι καστρινοί, που ήσανε άγρυπνοι, κάθε φορά που οι γενίτσαροι έσκαβαν, αυτοί τους ξεφανέρωναν από τα ψηλά και τους απομάκρυναν. Τελικώς, ο Μουράτ, έστω κι αργά καταλαβαίνει πως του ειν' αδύνατο να κάμψει τον ηρωισμό των καστρινών, κι έτσι, αφού πρώτα μαζεύει από

την πολιτεία όσους χριστιανούς του κάμουνε για σκλάβοι, σηκώνεται μαζί με τα φουσσάτα του και παίρνει δρόμο από τη χερσόνησο, με αποτέλεσμα, όπως πολύ όμορφα μας το περιγράφει ο ιστορικός των Πατρών **Κωνσταντίνος Τριανταφύλλου**, «η νικηφόρα αυτή αντίστασις της ακροπόλεως των Πατρών, να σώσει τότε και την λοιπήν Πελοπόννησον».

Μα για λίγο...

Δώδεκα χρόνια μετά από τούτα τα γεγονότα, στα **1458**, κι ενώ η Βασιλεύουσα έχει προ πολλού κουρσευτεί από τον **Μωάμεθ Β' τον Πορθητή**, ένας στρατός πολυπληθής, κινούμενος υπό τις διαταγές του τελευταίου, αρχινά και γυροφέρνει δώθε κείθε στον ιστορικό Μοριά, καταστρέφοντας και λεηλατώντας. Οι Πατρείς, σαν θα λάβουν το μαντάτο πού 'λεγε ότι ο Πορθητής της βυζαντινής πρωτεύουσας έχει ορίσει πορεία κατά τη μεριά τους, εγκαταλείπουν όπως-όπως τα σπιτικά τους και, εξόν από τέσσερες χιλιάδες που πάνε και κλείνονται μέσα στο καστέλο, όλοι οι άλλοι πηδούν μέσα σε βάρκες και φεύγουν για τη Ρούμελη, όπου και βρίσκουνε για καταφύγι τους τη Ναύπακτο.

Όταν τελικώς σιμώνει στην πολιτεία ο Πορθητής, δίχως να παρατείνει τον καιρό, ορίζει τα φουσάτα του να περισφίξουν από κάθε εμφανή μεριά, μα κι από κάθε μπάντα, την πυργωτή ακρόπολη. Οι Πατρείς, λίγο μετά πιθανόν από την «ανάφλεξη» της πολιορκίας, αξιολογώντας τη σοβαρή δυσαναλογία των δυνάμεών τους ενάντια σ' αυτές του σουλτάνου, θα προχωρήσουν σε συμβίβασι.

Τον επόμενο χρόνο, ο **Θωμάς ο Παλαιολόγος,** αδελφός του («μαρμαρωμένου» πλέον) ύψιστου βυζαντινού αυτοκράτορα, θα κυνηγήσει να ανακαταλάβει το παλαιό φραγκικό καστέλο, αλλά ματαίως. Δεκαετίες μετά, στα **1532**, στην πολιτεία των Πατρών θα ξεμπαρκάρει ένας εξακουσμένος σ' ολάκερη τη Μεσόγειο Γενοβέζος τυχοδιώκτης και συνάμα ναύαρχος του ισπανικού στόλου, ο **Αντρέα Ντόρια**. Αυτός με τον στρατό του θα πετάξει αδυσκόλευτα τους Τούρκους έξω από το παλιό το κάστρο κι έπειτα από ολίγον καιρό θα τους αρπάξει με τη βία και τα δυό αγναντιαστά νεόχτιστα θαλασσοφρούριά τους σε Μοριά και σε Ρούμελη, τα ονομαστά και «μικρά Δαρδανέλλια», Ρίο κι Αντίρριο.

Συνεχίζεται

Οι εντυπωσιακές καμάρες τις οποίες απαντά ο επισκέπτης του κάστρου των Πατρών στο εσωτερικό του «Γουλά»

ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΑ

Μια όμορφη πρωτοβουλία είχαν οι νέοι της ενορίας μας για να τιμήσουν τον Χριστό βασιλιά.

Την παραμονή της εορτής ετοίμασαν και πρόσφεραν στους ενορίτες την **«παραδοσιακή» μακαρονάδα.** Παράλληλα, έγινε **προβολή από εκδηλώσεις της ΕΚΝΕ Αθήνας** κατά τη δεκαετία του '80. Το φωτογραφικό υλικό δάνεισε ο **π. Ανδρέας Βουτσίνος**, ο οποίος ήταν και ο διοργανωτής όλων εκείνων των παλαιών νεανικών δραστηριοτήτων. Τέλος, έγινε αναφορά στη σύγχρονη **ραπ μουσική** και στην εξύμνηση σ'αυτήν του Χριστού Βασιλιά, όπως στο άλμπουμ «Jesus Is King» του Αμερικανού μουσικού **Kanye West.**

Ανήμερα της εορτής, μετά τη θεία λειτουργία, σειρά είχαν τα κατηχητικά τμήματα όλων των βαθμίδων με τη δική τους μακαρονάδα και διάφορα εκπαιδευτικά παιχνίδια, που επιμελήθηκαν και παρουσίασαν οι κατηχήτριες των παιδιών.

ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΤΗΣ ΓΟΥΑΔΕΛΟΥΠΗΣ

Στις **12 Δεκεμβρίου**, μαζί με τον Άγιο Σπυρίδωνα, τιμήθηκε η Παναγία της Γουαδελούπης και οι θαυματουργικές εμφανίσεις της στις αρχές του 16ου αιώνα στην ομώνυμη περιοχή του Μεξικού. Κατόπιν πρωτοβουλίας των **Λατινοαμερικάνων ενοριτισσών** ετοιμάστηκε μια όμορφη ακολουθία με κατάλληλα άσματα για την εορτή. Στη συνέχεια οργανώθηκε μια παρουσίαση στην ενοριακή αίθουσα με ενημερωτικό **φιλμ**, ενώ την τιμητική της είχε η ομώνυμη **εικόνα της Παναγίας**, την οποία δώρισε στην ενορία μας ο Σεβασμιότατος Αρχιεπίσκοπος **π. Σεβαστιανός Ροσσολάτος.**

ΣΥΝΑΥΛΙΕΣ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

Ένα πλούσιο μουσικό πρόγραμμα, ως επί το πλείστον χριστουγεννιάτικο, με 4 διαφορετικές συναυλίες, είχε την ευκαιρία να απολαύσει το φιλόμουσο κοινό της πόλης στον Ναό μας κατά το μήνα Δεκέμβριο. Την αρχή έκανε η **Orchestra de Salon** της **Φιλαρμονικής Εταιρείας Ωδείο Πατρών**, με έργα του Ludwig van Beethoven και υπό τη διεύθυνση του Σταμάτη Λέκκα. Ακολούθησαν τα σχήματα της χορωδίας **Αντηχώ** με τη συναυλία «Ένα στεφάνι από κάλαντα!», υπό τη διεύθυνση της Μέλπως Βικάτου και της Πένης Γιαννοπούλου (παιδική χορωδία).

Η Μικτή Χορωδία του Ιερού Καθολικού Ναού Αγίου Ανδρέα Πατρών και το σύνολο εγχόρδων του Ωδείου Paganini.

Τη σκυτάλη κατόπιν πήρε το **Βυζαντινό Μουσικό Σύνολο του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου**, υπό τη διεύθυνση του πρωτοψάλτη κ. Βασίλειου Καυκόπουλου. Αξίζει να σημειωθεί ότι αυτή ήταν και η **πρώτη φορά που ακούστηκε χορωδιακά το βυζαντινό μέλος στην καθολική εκκλησία των Πατρών**, σε μια έξοχη κίνηση προσέγγισης των δύο παραδόσεων και Εκκλησιών, της Ανατολικής και της Δυτικής.

Τέλος, την υμνολογική προετοιμασία για τα Χριστούγεννα ολοκλήρωσε κατά τον καλύτερο τρόπο η συναυλία της **Μικτής Χορωδίας του Ιερού Καθολικού Ναού Αγίου Ανδρέα Πατρών**, σε μια σύμπραξη με την **χορωδία Ορφέας** και το σύνολο εγχόρδων του **Ωδείου Paganini**. Ακούστηκαν παραδοσιακοί και σύγχρονοι ύμνοι από το παγκόσμιο ρεπερτόριο, υπό τη διεύθυνση του *Νίκου Σινιγάλια*, ενώ τη διεύθυνση του Ορφέα είχε ο *Φίλιππος Παπαδόπουλος* και του συνόλου εγχόρδων ο Γιώργος Ντούρρι.

Η Ανδρική Χορωδία Ορφέας Πατρών

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ ΓΙΑ ΤΑ 200 ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

Με μία όμορφη εκδήλωση-συνάντηση Χριστιανών από διαφορετικές ομολογίες στην **Ελεύθερη Ευαγγελική Εκκλησία** της Πάτρας τιμήθηκαν τα 200 χρόνια παρουσίας και δράσης της Βιβλικής Εταιρείας στην Ελλάδα. Η εκδήλωση είχε τίτλο ***«Ο Λόγος που μένει στον αιώνα»*** και το πρόγραμμα, εκτός από την **ομιλία** του ποιμένα της φιλοξενούσας εκκλησίας και τον **χαιρετισμό** του εφημερίου της καθολικής, περιλάμβανε τις εξής παρουσιάσεις:

- *«Αναδρομή στην ιστορία της Βιβλικής Εταιρίας στην Ελλάδα»*, από τον **Γιώργο Σώχο**, Υπεύθυνο Επικοινωνίας της ΕΒΕ.
- *«Μεταφράσεις της Βίβλου στην ελληνική γλώσσα – εκδόσεις και προοπτικές»*, από τον **Μιλτιάδη Κωνσταντίνου**, Καθηγητή Θεολογίας του ΑΠΘ.

Την εκδήλωση έκλεισε η **Μικτή Χορωδία του Καθολικού Ναού Αγίου Ανδρέα Πατρών**.

Δωρεές για το περιοδικό

Ομοσπονδία Συλλόγων Καθολικών Ελλάδος : 50 €

Ανώνυμη: 20 €

ΚΑΘΟΛΙΚΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΟΥ ΑΝΔΡΕΑ
Μαιζώνος 81, 262 21 Πάτρα - Greece
(+30) 2610 275 215 - catheclpatra@gmail.com
www.catheclpatra.gr

«Η Γέφυρα του Χρόνου» στη φετινή φάτνη του Καθολικού Ναού Αγίου Ανδρέα Πατρών